

Norsk Gartnerforbund

Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Oslo, 01. desember 2011

Høring av NOU 2011:4 "Mat, makt og avmakt – om styrkeforholdene i verdikjeden for mat"

Det vises til at departementets høringsbrev av 7. juli d. å.

Norsk Gartnerforbund mener Matkjedeutvalget har gjort et meget grundig og godt arbeid, og at det fremmes gode forslag til tiltak som kan gi mer innsyn og samfunnsmessig kontroll mht ressursbruk, politiske målsettinger, mv. Vi har likevel et par kommentarer til en noen av utvalgets anbefalinger, der disse har en klar betydning for grøntsektoren. (Norsk gartneri- og hagebruksproduksjon).

1. Forslag om lov ang forhandlinger og god handelsskikk i dagligvaresektoren – og ombud for dagligvaresektoren

Vi støtter fullt ut utvalgets anbefaling om at det innføres egne lovregler som kan sikre god handelsskikk i dagligvaresektoren, mv – og at håndhevingen av reglene legges til et eget ombud for dagligvaresektoren.

Som det er beskrevet i utredningen er det på grøntsektoren en sterk vertikal integrasjon med at kjedene i veldig stor grad eier grossistenhetene som primærprodusentene av poteter, grønnsaker, frukt og bær etc, leverer til. Produsentene tegner leveringsavtaler - men slik som beskrevet i kap 3.5.1. og kap. 6.5.1. kan gjennomføringen av disse avtalene til dels være slik at grossist/kjede gjør disposisjoner som bl.a. kan legge et uforholdsmessig prispress på produsentene.

For de store grøntproduktene (poteter, kål, gulrot, tomat, epler, mv) er det fastsatt målpriser i jordbruksavtalen. Det er et landbrukspolitisk mål at produsentene skal oppnå prisene i jordbruksavtalen, men de siste årene er målprisene for svært mange produkter ikke blitt tatt ut i markedet. Som beskrevet i utredningen kan dagens avtalesystem mellom produsent og kjede skape et press på pris som virker i motstrid til den vedtatte landbrukspolitikken om at produsentene skal oppnå målpris.

På grøntsektoren (poteter, grønnsaker, frukt/bær) inngås det i liten grad fastprisavtaler for et lengre tidsrom, her settes det priser hver uke ut i fra markedssituasjonen. Produsentorganisasjonene har gått sammen i Grøntprodusentenes Samarbeidsråd (GPS), og driver derigjennom fortløpende markedsovervåkning og gir ukentlig samordnet pristilråding for de fleste vareslag (kulturer). Dette arbeidet ble innledet parallelt med at den vertikale integrasjonen på grøntsektoren utviklet seg, og har vist seg som en bra effektiv "motmakt" mot kjededominansen mht prissetting. Men de siste årene er som nevnt målpris ikke blitt oppnådd for veldig mange vareslag, bl.a. fordi avtalesystem, importpriser/importmuligheter og kjedenes disposisjoner mht dette presser norsk pris.

Vi vil derfor fremheve at eventuelle lovregler om god handelsskikk i dagligvaresektoren ikke må begrenses til bare å omfatte kjedenes forhandlinger/avtaler med leverandørindustrien ("høstjakta") - men må gjøres mer generelt gjeldende slik at avtaleforhold som nevnt ovenfor mellom kjedene og primærleverandører/produsenter fanges opp av regelverket.

NGF Servicekontor

Postadresse: Schweigaardsgt. 34 F 0191 OSLO	Telefon: 23 15 93 50 Faks: 23 15 93 51	E-post: ngf@gartnerforbundet.no Internett: www.gartnerforbundet.no	Organisasjonsnr.: NO 970 168 508 MVA Fokus Bank: 8101 06 01347	IBAN: NO15 8101 0601 347 BIC/SWIFT: DABANO22
--	---	---	---	---

2. Matmerking – innføring av obligatorisk næringsdeklarasjon, opprinnelsesmerking – produsent og produksjonssted

Vi støtter forslaget om en obligatorisk næringsdeklarasjon og opprinnelsesmerking med produsent og produksjonssted. Systemer for dette, som også inkluderer mange andre opplysninger om produktet inkl produksjonsmetode – er under full utvikling for grøntproduktene. På litt sikt er tiltaket således fullt gjennomførbart for norsk produksjon av disse varelagene. Ved gjennomføring må det stilles samme krav for importerte varer som for norske.

I følge dagens forskrift om merking av næringsmidler skal frisk frukt, bær, grønnsaker og poteter ledsages av opplysninger om varebetegnelse og opprinnelsesland. Men en ser veldig ofte at disse reglene ikke overholdes i dagligvarehandelen. Det er i dag således et klart behov for at det blir utøvd adskillig mer kontroll fra tilsynsmyndighet ang denne eksisterende merkebestemmelsen.

Behovet for kontroll vil bli større når det eventuelt innføres merkekrav etter Matkjedeutvalgets forslag - slik at det må sørges for en opprustning av tilsynsmyndighet parallelt med innføring av disse kravene.

3. Tiltak i grøntsektoren som sikrer en mer rimelig balansering av risiko mellom aktørene og åpner for bedre markedsadgang for både nye og for mindre produsenter

Matkjedeutvalget mener det er ”..behov for tiltak i grøntsektoren som sikrer en mer rimelig balansering av risiko mellom aktørene og som åpner for bedre markedsadgang både for nye og mindre produsenter”. (Kap 5.6.1. i utredningen).

Vi er enig i beskrivelsen av problemene mht til markedsadgang for mindre produsenter/produsenter som satser på nye produkter etc.

Norske grøntprodukters markedsandel (i volum) har nesten hele tiden vært synkende de siste årene. En årsak til dette kan åpenbart ligge i forskjellige hinder mht å få utviklet og prøvd ut nye norske produkter i markedet. Det gjøres mye godt arbeid på området av både produsentorganisasjonene og grossistene, men nyutvikling er kostbart og det er selvsagt alltid en risiko for at nye produkter mislykkes i markedet.

Et mulig tiltak som kan minske risikoen, stimulere til mer nyutvikling og gi større vareutvalg for forbrukerne, kan eventuelt være at det øremerkes midler over jordbruksavtalen til produktutvikling, markedsintroduksjon, mv av grøntprodukter.

Norsk Gartnerforbund vil ta dette opp i forbindelse med de kommende jordbruksforhandlingene.

Med vennlig hilsen

Katrine Rød Meberg
generalsekretær

Jon Laugen
konsulent